

Tarih Komitesi

● 1.Oturum

Tarihî Dönüm Noktaları

1-Franz Ferdinand, 18 Aralık 1863 günü Avusturya Macaristan Arşidüklüğünün Graz Kentinde dünyaya geldi. Kendisi Macaristan ve Bohemya Krallığı Prensi olmuştur. 1896 yılında kendisinden önceki veliahtın ölmesiyle Avusturya Macaristan Arşidüklüğünün Velihtı olmuştur. İmparator Franz Joseph kendisini Veliht ilan ettikten sonra evlendi. Eşi Sophia ile birlikte 1914 yılının Haziran ayında şimdiki Bosna Herseğin başkenti Saraybosna (önceki ismiyle Sarajevo) 'ya bir geziye çıktı. 28 Haziran 1914 Gecesi saat 01:15 civarında üstü açık arabasıyla Saraybosna sokaklarında ilerlerken Sırp Suikastçi Gavrilo Princip'in Silahından çıkan kurşunla öldürüldü. Öldürülmesinin ardından Dünyada ki Tansiyon arttı ve sonuç olarak 1.Dünya Savaşı meydana geldi.

2-Vasili Aleksandroviç Arhipov 30 Ocak 1926'da dünyaya geldi. Küba Füze Krizi sırasında bir Sovyet nükleer saldırısını ve muhtemelen tümüyle nükleer savaşı önlemiş bir Sovyet Donanması subayıydı. Böyle bir saldırı

büyük bir küresel termonükleer tepkiye neden olabilirdi.Filo komutanı ve dizel motorlu denizaltı B-59'un ikinci komutanı olan Arhipov, denizaltı kaptanının ABD Deniz Kuvvetleri'ne karşı nükleer torpido kullanmasına onay vermemiştir ve kurallar gereği bu karar üç üst düzey subayın da onaylamasını gerektirmiştir.2002 yılında ABD Ulusal Güvenlik Arşivi'nin direktörü olan Thomas Blanton, Arhipov'un "dünyayı kurtardığını" söyledi.

(Vasili Aleksandroviç Arhipov)

Sorular

1-Franz Ferdinand'ın Öldürülmesi Savaş Çıkmasına Sebep Miydi Yoksa Bahane Miydi? Neden?

2-Sizce Sırp Suikastçi Gavrilo Princip'in Öldürmesinin Cezası Ne Olmalıydı?

3-Vasili'nin Bu Kararı Vermesi Hangi Özelliğini Belli Eder?

4-Eğer Vasili bu kararı vermeseydi şuan ki dünya düzeni nasıl olurdu? Neden?

5-Sizce Gavrilo Princip Veliht'ı öldürmeseydi 1.Dünya Savaşı gene de başlar mıydı? Neden?

● 2.Oturum

Tarihin Edebî

Yönü

Tarih ile Edebiyat ilk edebî eser ortaya çıktığından beri iç içedir. Edebî eserlerin dışında anlatmak için kullanılan görsel işlevli şekillerde Tarihe Edebiyat yönünden katkı sağlar. Mağaraların duvarlarına resmedilmiş çizimler veya Mısır Hiyeroglifleri Tarih ile Edebiyatın ilk olarak gösterme yoluyla iç içe geçmesiyle oluşan eserlerdir. Edebî yönüne en büyük katkılar genel olarak Felsefeciler, Yazarlar, Şairler, Bazen Tüccarlar hatta Bazen ise Seyyahlardan gelmiştir. Örnek olarak Evliya Çelebinin “SeyahatNâme” isimli eseri Tarihe olan bakışı edebî olarak arttırmıştır. Evliya Çelebi eserinde bazen savaşlar bazen tarihi değiştiren olayları bazen ise Toplumsal hayatı açıklamıştır. Seyahatnâme Dünya Edebî Tarihi için çok önemli bir eserdir. Öbür yandan tarihi açıklayan en büyük edebî eserler aslında Ülkelerin Marşlarıdır. Örnek Olarak Almanların Ulusal Marş olarak tanımladıkları “Das Lied Der Deutschen” (Deutschlandlied) Almanların kurtuluşlarını ve Yükselişlerini açıklar. Özellikle Alman Tarihinin gurur verici anları bu Ulusal Marşta gururla söylenir.

Türk Halkına bakarsak da karşımıza Mehmet Akif Ersoy’un kaleme aldığı İstiklâl Marşı gelir. İstiklâl Marşı, Türklerin kurtuluşlarını, Toplumun duygularını ve gurur verici anları anlatır. Bu iki eserde tarihin edebî yönüne örnektir. Tarihin Edebî yönüne baktığımızda aslında Edebiyata giren en büyük örneklerden biri de 1938 Yılında Sloven Yazar Vladimir Bartol’un kaleminden çıkan “Alamut”tur. Bu romanda Moğol Komutanı Hulagu Han tarafından havaya uçurulan Alamut Kalesi anlatılır. Alamut romanında başta “Hasan Sabbah” olmak üzere Haşhaşiler ve İsmaililer konu alınır.

Edebi yönden en büyük eserlerden biri de “Anne Frank’ın Hatıra Defteri”dir. Yazdığı dönemde ki 2.Dünya Savaşında Hollandalı bir Yahudi olarak dünyaya gelmişti. Kitap Felemenkçe olarak 1944 yılına kadar yazıldı. 1944 yılında kendisini gizleyen kadının terasında saklanırken ailesiyle birlikte tutuklandı. Bu dönemden sonra Hatıra Defteri onu saklayan kadına kaldı. Kadın kitabı 25 Haziran 1947’de baskıya sundu. Bu tarihte kitap yayınlandı ve dünya medyasında büyük yankı uyandırdı. 1945 yılında Bergen-Belsen Toplama Kampında hayata gözlerini yuman 16 yaşında ki Anne Frank Holocaust’un en bilinen kurbanlarından biri oldu. Kitap yayınlandığında Benelüks ve Almanya Topraklarında ki halkın Toplumsal hayatını esas almıştı. Özellikle yahudilerin Alman Topraklarında ki sıkıntılı yaşamını esas alan kitap Tarihin Edebî Yönünü bizlere çok iyi bir şekilde gösteriyordur.

(Anne Frank)

Sorular

1-Tarihin Edebî Yönünü açıklamak için verdiğimiz örneklere ek olarak verebileceğiniz örnekler

nelerdir? 2-Anne Frank’ın Hatıra Defterinin Edebî olarak katkı sağladığı yönler nelerdir?

3-Sizce Marşlar Edebî Eser sayılmalı mıdır? Neden?

4-Görsel ve İşitsel yol ile anlatılan Edebî Eserlerden hangisi daha anlaşılırdır?

5-Sizce Tarihin Edebiyat ile iç içe oluşu Farklı sorunlar ortaya çıkartır mı?

● 3.Oturum

Toplumda Tarihin Yeri

Toplumların çoğu kendi tarihlerinin farkındadır. Esaret altında ki yaşantılarından şuan ki dönemlerine gelişlerine kadar çoğu belge ve söylenti tarihin konuları içerisinde. Öyle ki bir milletin kendi tarihini bilmesi o millet için bulunmaz bir nimet hâline gelmiştir. Esaret altında iken bile kendi tarihini unutamayanlar sayesinde şuan Fransız,İngiliz,Alman,Türk vb. Halkların tarihlerini biliyoruz. Ülkemizin Tarihî araştırmalarını gün yüzüne çıkaran Türk Tarih Kurumu Kuruluşu olan 15 Nisan 1931 tarihinden beri Türk tarihini aydınlatan fazlaca bilgiyi Türk Toplumuna ulaştırmıştır. Sadece Türk Tarihini değil,Türklerin yüzyıllardır üzerinde yaşadığı Anadolu Coğrafyasında Tarihini bu Kurum Sayesinde öğrenebiliyoruz. 22 Ağustos 1935 tarihinde Dünyanın En Eski Yerleşim Yerlerinden biri olan AlacaHöyük yerleşkesinin kazılarına Türk Tarih Kurumu bünyesinde başlanmıştır. Yıllar sonra bile çalışmalarına devam eden Türk Tarih Kurumu şuan da Türk tarihinin açıklanmasına en büyük desteği vermektedir. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bu kurumu kurarken söylediği unutulmaz söz onun ileri görüşlülüğünü ve Türk Halkına verdiği önemi de daha fazla gözler önüne sermektedir

Tarihini Bilmeyen Bir Millet Yok Olmaya Mahkumdur.

Kurumların haricinde ise ünlü Profesörlerin verdiği bilgilerde milletleri Tarihleri konusunda öne geçirir. Türk Tarihini açığa çıkaran Profesörlere Örnek Olarak; Ord. Prof. Dr. Mehmet Fuat Köprülü, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Prof. Dr. Halil İbrahim İnalcık, Ali Mehmet Celal Şengör ve Erhan Afyoncu verilebilir.

Toplumda Tarih Anlayışı genellikle savaşları esas alsa da Tarih: Savaşların yanı sıra belgeleri,diplomasiyi, coğrafyayı, edebiyatı ve hatta Kimyayı bile esas olarak almaktadır. Bu kadar fazla bilimin içerisinde savaşların yer almasının sebebi ise toplumların heyecanlı olan Savaş kısmını, bilimsel ve sıkıcı olan bilim kısmına tercih etmesidir. Tarih sadece savaşları değil, savaşların çıkış sebeplerini de esas almaktadır.

Toplamlar tarihsiz, tarih ise Toplumsuz düşünülemez. Toplamların bel kemiği olan Tarih onları eskiye göre tecrübeli hâle getirir. Bu da tarihin hem toplumsal hem de stratejik noktasına bir ektir.

Sorular

1-Türk Tarih Kurumunun açılışında söylenen bu sözden Modern Devletlere bakarak nasıl bir çıkarım

yapılabilir? 2-Size Göre Milletlerin Tarihi Yanlış Algılamalarının Sebebi Nedir?

3-Eğer Bir Milletin Tarihi Kayıt Altına Alınmazsa Sonuçları Neler Olur? Neden?

4-Toplumsal Tarihe Verdiği Önem Sizce Yeterli Midir? Neden?

5-Bir Ülkenin Tarihini Diğer Ülkelere Katkısı Yada Zararı Nedir?

● 4.Oturum

Savaşta İletişimin Dönüşümü

İletişim çağlar boyu en önemli bağlantı çeşitlerinden birisi olmuştur. Öyle ki konuşma türü iletişim ateşten dahi önce bulunmuştur. İlk çağlarda ki en büyük savaflara bakarsak Pers-Makedon savafları ve Kades savaşı göze çarpar. Bu savaflarda kullanılan iletişim çeşitlerine bakılırsa ilk başta Sözlü iletişim gelir. Sözlü iletişim de ani manevralarda kullanılan ilkel borazan sesleri ve bazı değişik türde gırtlak sesleri istihbarat ve iletişimi öne çıkarır. İletişim için kullanılan bu sesler askerlerin senkronize olması için önemli olmuştur. Orta çağlara geldiğimizde ise sözlü iletişime, yazılı ve görsel iletişimde dahil olmuştur. Tabii ki ilk çağda da bu yöntemler kullanılmıştır. Lakin Orta Çağa geldiğimizde bunlar yüksek işlevlerde kullanmaya başlanmıştır. Örneğin savaflarda kullanılan Ulak ve Mektup gibi bazı yöntemler yazılı iletişime örnek olurken, Çizim ve Tasvir gibi yöntemler ise Görsel iletişimde kullanılmıştır. Bu iletişim örnekleri her geçen yıl kendisini geliştirmeye devam etmiştir. Ulaklar 10.Yüzyılın başından itibaren görülen büyük ölçüde postacı askerler ile ulaştırılan yöntemdir. Mektup ise hem savaşta istihbarat hem de toplumda haberleşmeyi sağlamıştır. 16.Yüzyıl'ın ortalarında gerçekleşen Kanuni Sultan Süleyman ve Oğlu Şehzade Bayezid'in iletişime geçmesi de mektup yoluyla olmuştur. Savaflarda örnek verilecek olursa da İstanbulun Fethi olan 1453 yılında Fatih Sultan Mehmet'in içeri yerleştirdiği Osmanlı Hafiyeleri ulaklar göndererek sultana haber vermekteydiler.

19. Yüzyıl'ın başına geldiğimizde Ulak ve Mektup eski cazibesini kaybetmiş, yerini ise; Telgraf,Faks,Gazete gibi bazı yöntemlere bırakmıştır. Bu zamana kadar yazının geç olarak ulaşması sıkıntı iken şimdi yazılar hızlanmıştır. Mors alfabesi kullanılmaya başlandıktan sonra hem Faks hem de Telgraf iletişimi revaçta geçmiş ve hızlıca iletişimi sağlamıştır. Gazete ise gündemi takip için kullanılmıştır. Savaflarda kullanılan Telgraf ve Faks sayesinde istihbarat vermek kolaylaşmış ve savaflarda ki iletişimler hızlanmıştır. Faks Şuan da genel olarak devletin resmî makamlarına resmî bir üslupla izin almak için gönderilirken Telgraf ise şu sıralar kullanılmamaktadır.

Yaşadığımız devirde ise artık ne Posta ne Telgraf ne de Faks işe yaramaktadır. Devletlerin savaflarda kullandığı teknolojiler ya Uydu Telefonları ya da Telsizler olmuştur. Şuan da savaflarda kullanılan ve istihbarat almayı kolaylaştıran bu aletler bazı durumlarda çok büyük sıkıntılara yol açmaktadırlar. Örneğin Uydu Telefonlarının izlenememe problemi ve Telsizlerde ki seslerin sıkıntılı gelmesi hem Ülke Lehine hem de Ülke Aleyhine çok fazla sıkıntı ortaya koymaktadır.

Sorular

1-İlk Çağda Kullanılan İletişim yöntemi Şuan kullanılsa sonuçları neler

olurdu? 2-Orta çağda uygulanan yöntemlerde ne gibi sorunlar çıkabilirdi?

3-Mektup, Faks ve Telgraf savaşlar dışında nerelerde

kullanıldı? 4-Eskiden kullanılan Yöntemlerden sizce en iyisi

hangisidir?

5-Sizce Görsel İletişim mi Yoksa Sözlü İletişim mi daha etkilidir?

● 5.Oturum

Savaş Stratejileri

Savaşlar her zaman cesaret ve azimle kazanılmaz. Çoğu savaşta bunların önünde Stratejiler ve istihbarat yer alır. İstihbarat aslında gene Stratejinin içinde ki bir daldır. Casusluk ve ayrıca halkın düşüncelerini almak için belirli kişilere bilgi ulaştırmak için kullanılır. Örnek olarak Osmanlının içinde ki Rus ve Ermeni ajanlar Osmanlı halkının zayıf noktalarını diğer devletlere vermiş ve devleti kötü bir düşüşe götürmüşlerdir. Bu olay ne kadar kötü sonuçları beraberinde getirse de iyi sonuçları da olmuştur. Örnek olarak Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Bu yüzden istihbarat ne kadar kısa vadede iş yapmış olsa da uzun vadede Türkleri güçlendirmiştir. İstihbarat ve Strateji eğer doğru kullanılırsa devletler tabiri caizse “Yılanın başını büyümeden ezmek” deyiimi ile resmen yıldırılır. Örnek olarak 1200’lü yıllarda Dünyanın en büyük devleti haline gelen Moğol İmparatorluğu 1300’lerin ortalarına henüz gelinmeden tekrardan ana vatanlarına kadar gerilemişlerdir. Bunun sebebi hem Moğolların devlet içinde ki İstihbarat alamama sorunu hem de Cengiz Hanın Oğullarından sonra gelen soyun da Savaşlarda stratejiyi uygun kullanamamasıdır. Bu yüzden Strateji devlet kurma ve yıkmada en önemli silahtır.

Strateji demişken meşhur Türk Stratejisi olan “Turan Taktiği”ni es geçmeyelim. Farklı metaforlar ile farklı sonuçlara çıksa da kökü hep aynı kalmıştır. Gerileme ve Etrafını sarma...Bu taktik İlk Çağdan itibaren çoğunlukla Türkler ile bağdaştırılmıştır. Malazgirt Zaferini alan Büyük Sultan, Sultan Muhammed Alparslan bu savaşta ilk önce Malazgirt ovasından çıkmak üzere dağlara doğru ordusunu geri çekmiştir. Kendisine doğru gelen Bizans ordusu onları yendiklerini düşündüğünde ise onları dağların arkasında ki ordularıyla çepeçevre sarmış ve savaşı kazanmıştır. Strateji bu savaşı Sultan Alparslana kazandıran birinci kapı olmuştur. İkinci kapı ise bu Stratejinin Psikolojik yönüdür.

Psikolojik yönü olan Stratejiler genelde düşmanı yıpratır. Örnek verdiğim Malazgirt zaferinde de tam olarak bu olmuştur. Bizans Ordusu Selçukluları yendiğini düşünüp gardını düşürmüş ve sonunda ise Selçuklu ordusundan ağır bir darbe alıp yenilmiştir. Bu hamle hem Bizans ordusuna bir ders hem de Selçuklu ordusuna bir tecrübe olmuştur. Romen Diyojenin yönettiği Bizans ordusu savaşı kazanmış biçimde hareket ettikleri için gaflete düşmüş ve savaşı bir nevi bu sebeple kaybettirmişlerdir. Bu savaş bize hem Stratejiyi hem de Psikolojiyi önemli hale getirdiğimizi gösterir. Bunun gibi stratejiler genelde meydan savaşlarında kullanılmaktadır. Kale kuşatmalarına geldiğimizde ise taktikler daha değişik olmaya başlar. Örneğin Rodos Savaşında Lağımçılar(Osmanlının yer altına tünel açıp bomba ile patlatan askerleri) Rodos Kalesinin altını kazarak oraya fitiller yerleştirmiş ve barutları patlatmışlardır.

Sorular

1-Savaşlarda kullanılan taktiklerden en etkilisi sizce hangisidir?

2-Yıldırma Politikasını esas alan Taktikler mi yoksa yenmeyi esas alan Taktikler mi daha işlevlidir?

Neden? 3-Sizce Kale Kuşatmalarında kullanılan Taktiklerin kötü bir yanı var mıdır? Neden?

● 6.Oturum

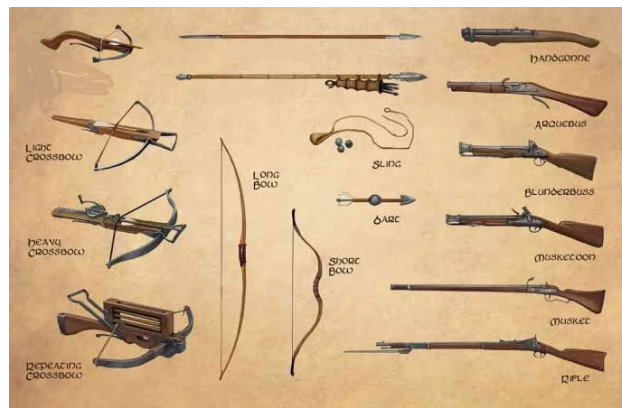
Silahların Dönüşümü

Silahlar Ateş bulunduğundan beri var olan bir şeydir. Ateş ilk bulunduğu silah olarak kullanılmasa da sonradan silah olmaya evrilmiştir. Ateşten sonra tahtalar ile dönüştürülen mızraklar, yaylar, oklar, tahta kılıçlar, kalkanlar gibi silahlar ve teçhizatlar gelmektedir. Silah dendiğinde aklıma ne kadar bilek gücü gerektiren malzeme ve teçhizat gelse de tek silah bunlar değildir. Zehirde bir silahtır. Onun yanında psikolojik silahlarda vardır. Mızrağın bulunuşundan sonra bulunan en etkili silah "Islıklı Ok"tur. Bu silahı ünlü Türk Han'ı "Metehan" bulmuş ve düşmanları üstünde kullanmıştır. Islıklı ok hem düşmanı yaralıyor hem de düşmana psikolojik baskı kuruyordur.

Bu buluşlardan sonra bulunan şey ise Köroğluna göre "Mertliği bozan" yegane silah olan tüfektir. İlk icat edilen Tüfek 10.Yüzyılsa Çinde icat edilmiştir. Lakin seri üretime girip tüm dünyaya örnek olan tüfekler 14.Yüzyıl da İtalyada üretilmiştir. Ateşli silahların ise ilk kullanıldığı savaş 1.Murad Han döneminde ki Kosova Meydan Savaşı olmuştur.

Bunun haricinde ise tüfekten sonra tanklar ve zırhlı araçlar icat edilmişlerdir. İlk operasyonel tank olan Mark I, Kraliyet Donanması'ndan Yüzbaşı H.W. Mortimore tarafından 15 Eylül 1916'da Somme Çarpışması esnasında Delville Korusu'nda kullanılmıştır. Fransızlar Holt traktörlerinden geliştirdikleri Schneider CA1 tankını ilk defa 16 Nisan 1917'de kullanmışlardır.

2.Dünya savaşına kadar tanklar piyadelerin yüksek ateş yüzünden aşamadığı yerlerde kullanılıyordu. Bunun için her piyade bölüğünün belli sayıda tankı vardı. Tankı ana silah olarak kullanan ilk ülke **Nazi Almanyası**'dır. Yaklaşık olarak yüz yıldır tanklar ve zırh taktikleri birçok gelişimden geçmiştir. Silah sistemleri ve zırhlar geliştirilmeye devam etmekle birlikte, birçok ulus konvansiyonel olmayan savaş döneminde bu kadar ağır silahların gerekliliğini tekrar gözden geçirmektedir.

Sorular

1-Ateşli silahlar bulunmadan önce üretilen silahların amacı savaşlar harici

nelerdir? 2-Bulunan silahların savaşlarda kullanılması etik midir?

3-Sizce bu silahların devletlerin yararına olduğu için kullanılması uygun mudur? 4-Yeni üretilen silahların kullanıldığı yerler nerelerdir?
5-Sizce Virüsler bir Silah olarak kabul edilebilir mi?